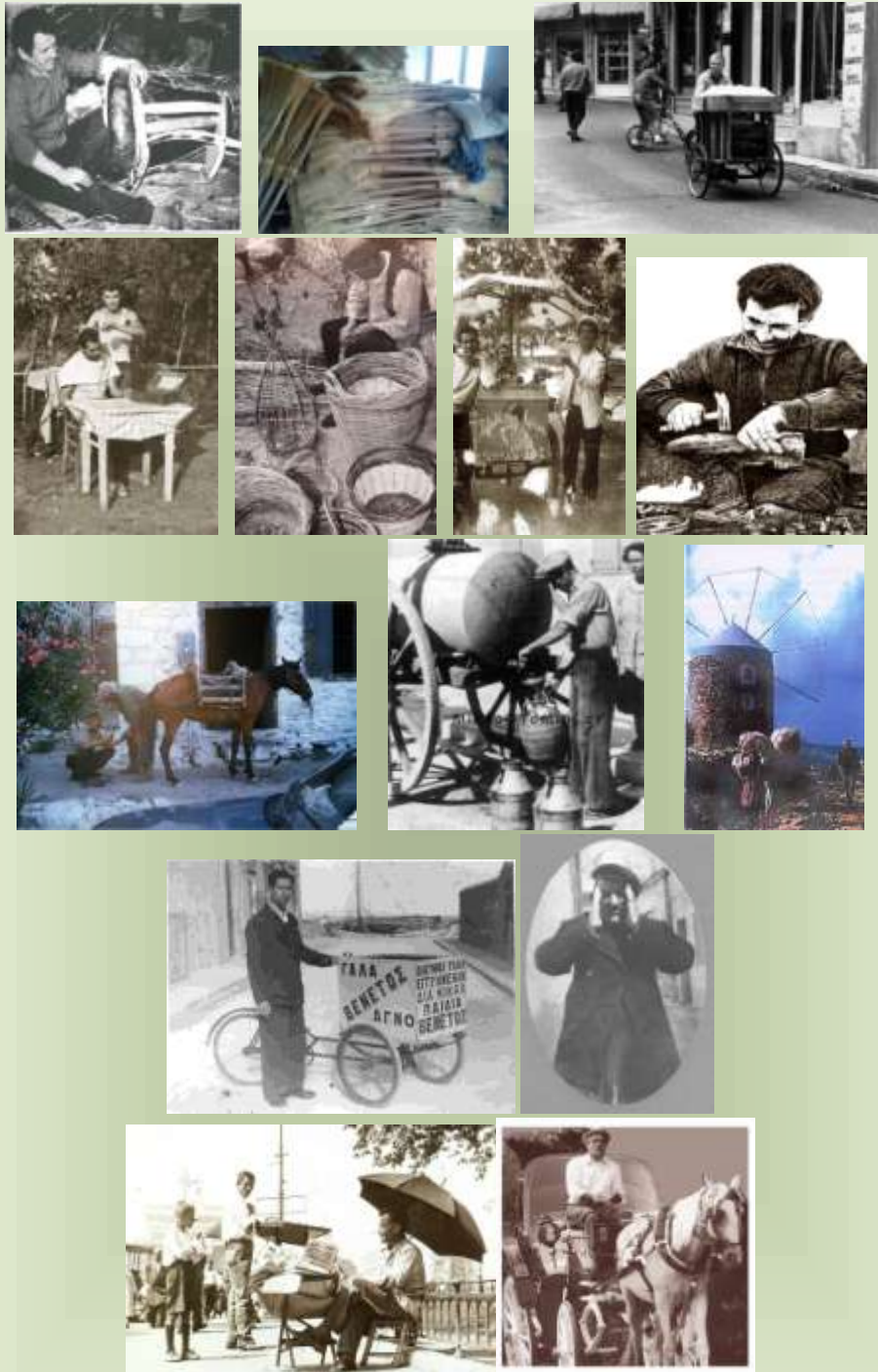

Τα επαγγέλματα του χτες

Στο πρόγραμμα συμμετείχαν οι μαθητές:

Αργυρόπουλος Σ, Καπετάνος Κ, Καραγιάννης Γ, Καρούνη Δ, Κούρου Μ, Μπογά Σ, Ξιξή Μ, Ουλή Έ, Παναγιωτοπούλου Μ, Πλατής Δ, Σκουντούμης Β, Στεφάνου Κ, Τάγκαλης Γ, Ταμπούρη Χ, Ταραντίλη Β, Υψηλάντη Φ, Χατζηγενοφών Α, Ψαρρού Μ, Γιαννακόπουλος Π, Σεμπέκος Α, Στέργιος Γ.

Σχέδια: Καραγιάννης Γιώργος Εξώφυλλο: Στεφάνου Κώστας

Υπεύθυνη καθηγήτρια: Ιφιγένεια Βράσκου

Τους συναντούσαμε περίπου μέχρι το 1950, όταν ακόμα δεν υπήρχαν σούπερ μάρκετ, τα αυτοκίνητα ήταν σπάνια και ακόμα και το ηλεκτρικό ψυγείο έλειπε από τα σπίτια. Όταν τα αγαθά ήταν λιγοστά και τα προμηθευόταν κανείς σε μικρές ποσότητες και συνήθως από τον ίδιο τον κατασκευαστή τους. Οι παππούδες και οι γιαγιάδες μας τους θυμούνται καλά: ήταν επαγγελματίες που διατηρούσαν τα καταστήματα-εργαστήριά τους στα εμπορικά σημεία των πόλεων ή πλανόδιοι που γύριζαν και παρείχαν τις υπηρεσίες τους στις γειτονιές.

Εμείς, ερευνώντας τις παλιότερες εποχές, μάθαμε για μερικούς από τους επαγγελματίες που έχουν εξαφανιστεί πια, αλλά βρήκαμε και κάποιους που διατηρούν καταστήματα ακόμα και σήμερα. Μιλήσαμε μαζί τους και μάθαμε την ιστορία τους.

Παγωτατζής

(κείμενο: Μαρία Ψαρρού)

Μία ιδιαίτερα αγαπητή μορφή πλανόδιου πωλητή που έχει μείνει στις μνήμες των παιδιών του περασμένου αιώνα, είναι ο παγωτατζής. Με το άσπρο καπελάκι του, την άσπρη ποδιά του και τον άσπρο σκούφο πουλούσε τηνπραμάτεια του στα συνηθισμένα στέκια, διαλαλώντας το παγωτό του και οδηγώντας το τρίτροχο ποδηλάτο του. Ο παγωτατζής ερχόταν συνήθως με την άνοιξη και σταματούσε το φθινόπωρο με την εμφάνιση των καστανάδων.

Ο παγωτατζής έφτιαχνε μόνος του τα παγωτά που πουλούσε: έριχνε μέσα στον μεταλλικό κάδο το γάλα, το σαλέπι, τη ζάχαρη, την βανίλια, το σμιγδάλι και τον περιέστρεφε μέχρι να πήξει το παγωτό. Η διατήρηση του παγωτού όμως τότε, δεν ήταν εύκολη υπόθεση. Για να την εξασφαλίσει, ο παγωτατζής είχε έναν μεγάλο ξύλινο κάδο και μέσα σε αυτόν ένα μικρότερο μεταλλικό δοχείο που περιείχε τα παγωτά. Μεταξύ των δύο τοποθετούσε θρυμματισμένο πάγο.

Τελάλης

(κείμενο: Δήμητρα Καρούνη)

Τελάλης ήταν εκείνος που είχε ως επάγγελμα να κάνει ανακοινώσεις προς το κοινό με τη δυνατή φωνή του. Οι τελάληδες του περασμένου αιώνα έκαναν χωνί τα χέρια τους ή έβαζαν στο στόμα τους ένα μεγάλο χωνί και φώναζαν με όλη τους τη δύναμη. Τα παλιά χρόνια που δεν είχαν ανακαλυφθεί το ραδιόφωνο και η τηλεόραση, οι αρχές είχαν πρόβλημα να επικοινωνήσουν με τους κατοίκους και ανακοινώσουν κάποια πράγματα ή αποφάσεις που τους αφορούσαν. Έτσι, σχεδόν κάθε μέρα ο τελάλης έβγαινε στους κεντρικούς δρόμους της πόλης και διαλαλούσε τα νέα, τις παραγγελίες που έπαιρνε από τις αρχές ή τα εμπορεύματα που έφερναν οιπραματευτάδες.

Η δυνατή φωνή και κυρίως ο τρόπος που παρουσίαζαν συνοπτικά τα νέα ή διαφήμιζαν τα προϊόντα, τους καθιστούσε γνωστούς στην τοπική κοινωνία. Ο τελάλης πληρωνόταν σε είδος. Η αμοιβή του μπορεί να ήταν ένα ποτηράκι τσίπουρο ή λίγο κολατσιό.

Η ευρεία διάδοση των εφημερίδων και των άλλων μέσων μαζικής ενημέρωσης υποκατέστησε σταδιακά τους τελάληδες.

Ο Κύριος Μιχάλης, παλιός Αργίτης, θυμάται τον τελάλη που υπήρχε στο Άργος: γυρνούσε από γειτονιά σε γειτονιά με τα πόδια και ανακοίνωνε στους κατοίκους τα νέα της πόλης, τις αποφάσεις της κοινότητας ή κανένα πλειστηριασμό. Χαρακτηριστική ήταν η δυνατή και διαπεραστική φωνή το: όταν φώναζε ακουγόταν σε ολόκληρο το Άργος!

Κουρέας και Μπαρμπέρης

(κείμενο: Μαριλένα Ξιζή, Σωτηρία Μπογά, Κώστας Καπετάνος)

Το επάγγελμα αυτό, έχει τις ρίζες του στον μεσαιωνικό κουρέα που διατηρούσε δημόσια λουτρά και περιποιούταν πελάτες και ασθενείς. Ο μπαρμπέρης ήταν βοηθός του κουρέα και ασχολούταν κυρίως με το κόψιμο των μαλλιών και το ξύρισμα των πελατών. Για το ξύρισμα χρησιμοποιούσε το ξυράφι με την φαρδιά και κοφτερή λεπίδα που την έτριβε σε ένα δερμάτινο λουρί. Αφού τελειώνει το ξύρισμα έβαζε μυρωδικά στο πρόσωπο του πελάτη. Για το χτένισμα ο κουρέας χρησιμοποιούσε το ψαλίδι και το χτένι και στο τέλος έβαζε πούδρα στο σβέρκο του πελάτη.

Στα χωριά όπου δεν υπήρχε κουρείο, ο κουρέας εξυπηρετούσε τους πελάτες του στην πλατεία ή στο καφενείο της γειτονιάς. Εκτός από το ξύρισμα και το κούρεμα, οι κουρείς παρείχαν και ιατρικές περιποιήσεις: έβγαζαν δόντια, καυτηρίαζαν σπυριά, θέραιναν κοψίματα, κατάγματα και άλλα ατυχήματα. Όταν ήρθαν στη μόδα οι περούκες, ένας άλλος κλάδος δημιουργήθηκε και άρχισε να ασχολείται αποκλειστικά με την κατασκευή περούκας και την κόμμωση των γυναικών, ενώ ο μπαρμπέρης παρέμεινε στο κούρεμα και το ξύρισμα των ανδρών.

Η Σωτηρία Μπογά, πήρε συνέντευξη από έναν παραδοσιακό κουρέα του Άργους

Τα κουρεία, παλιά, άνοιγαν κάθε μέρα;

Όχι πάντα: άνοιγαν συνήθως κάθε Σάββατο και σε παραμονές γιορτών

Από πότε υπάρχουν οι μπαρμπέρηδες;

Στην Ευρώπη υπάρχουν από τον Μεσαίωνα.

Οι μπαρμπέρηδες είχαν πάντα τα ίδια εργαλεία όπως σήμερα;

Όχι, το ξύρισμα γινόταν με ξυράφια που ήταν μεγάλες ατσάλινες λεπίδες. Αυτές τις ακόνιζαν και τις απολύμαιναν σε ένα δοχείο με οινόπνευμα. Με ένα πινέλο έλειωναν το σαπουνί μέσα σε δοχείο με ζεστό νερό και έκαναν σαπουνάδα. Την έβαζαν στα γένια για να μαλακώσουν, ενώ δίπλα, σε μια πρόκα, είχαν καρφωμένα χαρτάκια για να

σκουπίζουν τις σαπουνάδες.

Τώρα οι μπαρμπέρηδες κάνουν ακριβώς τα ίδια πράγματα όπως παλιά;

Τώρα σπάνια έρχεται κάποιος για ξύρισμα. Οι περισσότεροι κάνουν το ξύρισμα μόνοι τους στο σπίτι και στον κουρέα έρχονται μόνο για κούρεμα.

Εργαλεία του μπαρμπέρη

Αμαξάς

(κείμενο: Βασιλης Σκουντούμης, Δημήτρης Πλατής.)

Ο αμαξάς του παλιού καιρού ήταν κάτι σαν τον σημερινό ταξιτζή. Ένα επάγγελμα που τραγουδήθηκε πάρα πολύ από τον κόσμο εκείνης της εποχής. Για την δουλειά του χρησιμοποιούσε ένα τετράτροχο αμάξι, τον αραμπιά, που το έσερναν ένα ή δύο άλογα και μ' αυτό εκτελούσε μεταφορές ανθρώπων. Άλλες φορές χρησιμοποιούσε ένα δίτροχο αμάξι, την σούστα, που μ' αυτήν έκαναν τις βόλτες τους οι ρομαντικοί τύποι της εποχής, αλλά την χρησιμοποιούσαν και οι επίσημοι.

Στο Άργος οι αμαξές έκαναν πιάτσα στη βόρεια πλευρά της πλατείας του Αγ. Πέτρου. Στην ανατολική πλευρά, υπήρχε ένας μεγάλος πλάτανος και μια βρύση κι ο αμαξάς έδινε νερό στο άλογό του μ' έναν κουβά, που τον κρεμούσε στο πίσω μέρος της αμαξάς.

Τώρα συναντάμε αμαξές μόνο στις πόλεις με τουριστική κίνηση. Τα διάφορα είδη ζωήλατων οχημάτων αντικαταστάθηκαν με τον καιρό από τα ταξί και τα αυτοκίνητα.

Τσαγκάρης

(κείμενο: Μιμικά Παναγιωτοπούλου)

Σήμερα όταν λέμε τσαγκάρης εννοούμε τον τεχνίτη που επιδιορθώνει τα χαλασμένα μας παπούτσια. Παλιότερα όμως ο τσαγκάρης έφτιαχνε ο ίδιος από την αρχή την παραγγελία. Η κατασκευή ήταν χειροποίητη, μιας και τότε δεν υπήρχαν καλές μηχανές και τα παπούτσια ήταν ραφτά, καρφωτά και δερμάτινα πάνω- κάτω. Ο χώρος στον οποίο εργαζόταν ονομαζόταν τσαγκαράδικο και ήταν ανοιχτός από το πρωί ως το βράδυ. Εκεί ήταν στημένος ο πάγκος με τα εργαλεία του. Στις μεγάλες πόλεις υπήρχαν μεγάλα τσαγκαράδικα όπου εργαζόνταν πολλοί τσαγκάρηδες μαζί.

Ένα ζευγάρι παπούτσια τότε, κόστιζε σχεδόν μία χρυσή λίρα και για να φτιαχτεί χρειάζονταν 2-3 μέρες δουλειά. Στο Αργος

υπήρχαν εκατοντάδες τσαγκάρηδες που έραβαν και επιδιόρθωναν παπούτσια στο τσαγκαράδικο και στο σπίτι τους. Σήμερα το επάγγελμα του παραδοσιακού τσαγκάρη είναι ένα από αυτά που χάνονται και όσοι υπάρχουν ακόμα ασχολούνται μόνο με επιδιορθώσεις.

Η Δήμητρα Καρούνη, η Μαρία Κούρου και η Μιμικά Παναγιωτοπούλου, πήραν συνέντευξη από έναν παραδοσιακό τσαγκάρη του Αργους, τον κύριο Σαρπιανίδη:

Ποια είναι η ιστορία αυτού του μαγαζιού;

Η ιστορία του μαγαζιού είναι από το 1945. Το άνοιξε ο πατέρας μου μετά τον πόλεμο και σιγά σιγά ήρθε σε μένα.

Πώς μάθατε αυτή τη δουλειά;

Από μικρός ερχόμουνα μαζί με τον πατέρα μου στο μαγαζί, έβλεπα πώς δούλευε και σιγά σιγά έμαθα κι εγώ.

Μπορούσε ο πατέρας σας να ζήσει την οικογένειά του τότε από το επάγγελμα του τσαγκάρη;

Βέβαια! Πάντοτε υπήρχε δουλειά, τα πιο παλιά χρόνια υπήρχαν περισσότεροι τσαγκάρηδες αλλά οι καλοί μάστοροι είχαν πάντα δουλειά. Ανάμεσα σ' αυτούς ήταν και ο πατέρας μου.

Τι έκαναν τότε οι τσαγκάρηδες;

Όλα τα παπούτσια φτιάχνονταν στο χέρι, δεν ήταν όπως τώρα που υπάρχουν οι βιομηχανίες. Όλα τα έκαναν με τα χέρια και αυτό καθιστούσε την δουλειά δύσκολη. Τώρα το μόνο που κάνουμε είναι να επιδιορθώνουμε παπούτσια.

Πόσες ειδικότητες τσαγκάρηδων υπήρχαν;

Άλλοι τσαγκάρηδες έφτιαχναν τα αντρικά παπούτσια, άλλοι ήταν για τα γυναικεία και υπήρχαν και αυτοί που έφτιαχναν τις παντόφλες. Ο καθένας ήταν ειδικευμένος σε ένα είδος.

Μέχρι τότε περίπου τα έφτιαχναν μόνοι τους;

Μέχρι το 1960 περίπου. Σταμάτησαν όταν άνοιξαν οι βιομηχανίες.

Γιατί σταμάτησε το επάγγελμα;

Όλοι τώρα κοιτάζουν να μάθουν γράμματα και αυτή είναι μία τέχνη που πρέπει να την παραλάβεις από τον πατέρα σου για να μπορέσεις να την συνεχίσεις: δεν υπάρχει κάποιο μέρος που μπορείς να την μάθεις, οπότε οι νέοι δεν είναι εύκολο να ασχοληθούν με αυτήν.

Εργαλεία του τσαγκάρη

Πεταλωτής

(κείμενο: Έλενα Ουλή, Αλεξάνδρα Χατζηγενοφών, Φρόσω Υψηλάντη, Χρύσα Ταμπούρη)

Ο πεταλωτής ήταν ο τεχνίτης που έβαζε στα ζώα τα πέταλα για να προστατεύονται από τις κακουχίες. Τα εργαλεία που χρησιμοποιούσε ο πεταλωτής ήταν τα πέταλα, το σφυρί, η τανάλια, το σατράτσι και τα καρφιά. Στην αρχή ακινητοποιούσαν το πόδι του ζώου και έβγαζε το παλιό φθαρμένο πέταλο. Μετά με το σατράτσι που ήταν ένα μαχαίρι σε σχήμα μικρού τσεκουριού έκοβε την οπλή του ζώου από κάτω έτσι ώστε να την ισιώσει. Στη συνέχεια έβαζε το καινούργιο το πέταλο και το κάρφωνε με τα ειδικά καρφιά. Τα καρφιά αυτά είχαν μεγάλο κεφάλι έτσι ώστε να προεξέχουν από την πατούσα του ζώου και να μη γλιστράει. Τα πέταλα ήταν σε διάφορα μεγέθη, τα κατασκεύαζαν από σίδερο και είχαν τρύπες γύρω - γύρω για να μπαίνουν τα καρφιά. Το πετάλωμα γινόταν και στα τέσσερα πόδια του ζώου, για να μπορεί να περπατάει στους κακοτράχαλους δρόμους χωρίς να πληγώνονται τα πόδια του και για να διατηρεί την ισορροπία του, να περπατάει και να τρέχει με μεγαλύτερη άνεση, χωρίς να γλιστράει και χωρίς να κουράζεται.

Παλιότερα, οι πεταλωτές ήταν πολλοί, μια και ήταν απαραίτητοι αφού κάθε σπίτι στο χωριό είχε και ένα ζώο για τις δουλειές του, γαϊδούρι ή μουλάρι. Σήμερα, όπως

είναι φυσικό, το επάγγελμα αυτό έχει σχεδόν χαθεί, εκτός από ελάχιστες εξαιρέσεις.

Στο νομό της Αργολίδας σήμερα ο μοναδικός που ασχολείται με αυτό το επάγγελμα είναι ο Νικόλας Δημοπάνας

Παγοπώλης

(κείμενο: Κώστας Στεφάνου)

Ο πλανόδιος παγοπώλης ήταν ένα επάγγελμα που υπήρχε μέχρι το 1960 περίπου που εμφανίστηκε το ηλεκτρικό ψυγείο. Μετέφερε τις κολόνες από τα παγοποιεία στα σπίτια της πόλης με την σούστα, ένα τρίτροχο καρότσι ή ένα γαϊδουράκι. Σταματούσε κάτω από το σπίτι, έσπαζε με το πριόνι τον πάγο, τον έπαιρνε με την τοιμπίδα και τον άφηνε στην πόρτα. Από εκεί τον έπαιρνε η νοικοκυρά και τον τοποθετούσε στο πάνω μέρος του ξύλινου ψυγείου. Ανάλογα με τις ανάγκες του σπιτιού, οι νοικοκυρές έπαιρναν μισή κολόνα την ημέρα ή μία αν είχαν κάποια γιορτή.

Για να μην λιώνει ο πάγος τον σκέπαζαν με άχυρα, με τσουβάλια ή χοντρά πανιά και ο παγοπώλης φορούσε χοντρά γάντια για να μην παγώνουν τα χέρια του. Χρησιμοποιούσε πριόνι για να κόβει τον πάγο και έναν γάντζο με τον οποίο χτυπούσε την κολόνα για να ανοίξει.

Εφημεριδοπώλης

(κείμενο: Μαρία Κούρου)

Μέχρι πριν από μερικές δεκαετίες, τις εφημερίδες δεν τις αγοράζαμε από τα περίπτερα ή τα ψιλικατζιδικά, αλλά από τους υπαίθριους εφημεριδοπώλες. Ο εφημεριδοπώλης παραλάμβανε τις εφημερίδες από τα Πρακτορεία Διανομής Τύπου και τις πουλούσε στους περαστικούς περπατώντας στους κεντρικούς δρόμους της πόλης του ή τις άφηνε στην είσοδο των σπιτιών των μόνιμων πελατών του. Έτσι αποτελούσε μία από τις χαρακτηριστικές φιγούρες της γειτονιάς.

Συνήθως οι εφημεριδοπώλες έβαζαν την εφημερίδα παραμάσχαλα και ξεχόνωνταν στους δρόμους και τις πλατείες, διαλαλώντας το εμπόρευσμά τους: «Εφημεριδέεεεεε! Εφημεριδέεεεεε!» Όταν οι εξελίξεις ήταν ραγδαίες τυπώνονταν έκτακτα παραρτήματα και οι εφημεριδοπώλες αποστήθιζαν τον βασικό τίτλο του φύλλου και τον φώναζαν. Η εφημερίδα ήταν το μοναδικό μέσο λαϊκής ενημέρωσης. Τηλεόραση δεν υπήρχε, το ραδιόφωνο ήταν σπάνιο και ο μόνος τρόπος ενημέρωσης ήταν η εφημερίδα, που την αγόραζαν όλοι.

Στο Άργος υπήρχαν δύο περίπτερα στην πλατεία, υπήρχαν όμως και Πρακτορεία Αθηναϊκού Τύπου από τα οποία οι εφημεριδοπώλες προμηθεύονταν τις εφημερίδες. Η ευρεία διάδοση των άλλων μέσων μαζικής ενημέρωσης υποκατέστησε τελικά τους εφημεριδοπώλες.

Μυλωνάς

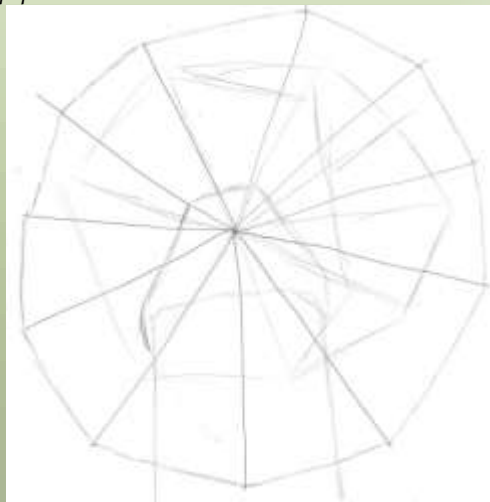
(κείμενο: Άρης Σεμπέκος, Γιάννης Στέργιος, Παναγιώτης Γιαννακόπουλος)

Σχεδόν σε όλα τα χωριά υπήρχαν αλευρόμυλοι, οι περισσότεροι από τους οποίους ήταν υδρόμυλοι, λειτουργούσαν δηλαδή με την δύναμη του νερού, γι' αυτό τους έχτιζαν δίπλα σε ποτάμια και ρεματιές. Η δύναμη του νερού μεταφερόταν στην φτερωτή, δηλαδή μία ρόδα με φτερά η οποία περιστρεφόταν και μετέδιδε την κίνηση στις μολόπετρες. Με την κίνηση το σιτάρι συνθλιβόταν ανάμεσα στις πέτρες και μετατρεπόταν σε αλεύρι.

Ο Μυλωνάς άλεθε το σιτάρι για να γίνει αλεύρι. Εργαζόταν κυρίως τους θερινούς μήνες, όταν το σιτάρι είχε θεριστεί, και οι χωρικοί του το πήγαιναν να το αλέσει για να έχουν απόθεμα τον χειμώνα. Ο μύλος ήταν συνήθως οικογενειακή επιχείρηση που απασχολούσε ολόκληρη την οικογένεια του μυλωνά, συχνά δε, ήταν και το σπίτι του. Ο μυλωνάς πληρωνόταν σε είδος (αλεύρι) και πιο σπάνια σε χρήμα.

Για να έχει πάντα δουλειά φρόντιζε να είναι εγκάρδιος και να έχει καλές σχέσεις με όλους.

Η γιαγιά του Παναγιώτη θυμάται ότι ο μυλωνάς άλεθε το αλεύρι, αλλά και καπνό! Οι φτωχοί, πήγαιναν στον μυλωνά μία φορά την εβδομάδα, αλλά οι πλούσιοι, που μπορούσαν να αγοράσουν μεγαλύτερη ποσότητα σταριού, πήγαιναν μία φορά τον μήνα περίπου και έφτιαχναν το αλεύρι όλου του μήνα.

Κοφινάς - Καλαθάς

(κείμενο: Μαριλένα Ξιξή, Σωτηρία Μπογά, Κώστας Καπετάνος)

Τα παλιά χρόνια για τις αγροτικές εργασίες, εκεί που σήμερα χρησιμοποιούμε ξύλινα τελάρα, πλαστικές κλούβες κα, χρησιμοποιούσαν τα καλάθια, «κοφίνια» όπως τα έλεγαν. Το καλάθι ήταν απαραίτητο παντού: σ' έναν κόσμο που δεν υπήρχαν σακούλες χρησιμοποιούσαν καλάθια για όλες τις δουλειές. Μάζευαν τα αγροτικά προϊόντα, έβαζαν μέσα ελιές, φρούτα, λαχανικά, φύλαγαν τα ρούχα τους και τα πράγματα του νοικοκυριού τους. Οι κοφινάδες έπλεκαν ακόμα και θήκες για τις μεγάλες γυάλινες μπουτίλιες για να μην σπάζουν, καθώς και τα ψάθινα καθίσματα για τις καρέκλες.

Το επάγγελμα του κοφινά ήταν οικογενειακή παράδοση. Οι κοφινάδες δούλευαν με παραγγελίες αν και υπήρχαν κι αυτοί που γύριζαν με γαϊδούρια σε διάφορα χωριά και πουλούσαν. Το χειμώνα έκοβαν τα καλάμια από τα ποτάμια και τα έδεναν σε δεμάτια για να ξεραθούν. Το πλέξιμο των κοφινιών άρχιζε εντατικά τον Σεπτέμβρη για να είναι έτοιμα τα καλάθια για τις διάφορες αγροτικές εργασίες του χειμώνα. Τα εργαλεία που χρησιμοποιούσαν ήταν το κλαδευτήρι, το σφυρί, η τανάλια και το πριόνι.

Στο Άργος, μέχρι τις δεκαετίες του 1950- 1970 υπήρχαν εκατοντάδες καλαθοποιοί που εξυπηρετούσαν παραγγελίες από το Άργος και τα γύρω χωριά. Σήμερα η ζήτηση είναι περιορισμένη, τα καλάθια έχουν αντικατασταθεί από πιο φτηνά πλαστικά και την τέχνη γνωρίζουν μόνο μερικοί ηλικιωμένοι τεχνίτες.

Νερούλας

(κείμενο: Άρης Σεμπέκος, Γιάννης Στέργιος, Παναγιώτης Γιαννακόπουλος)

Κάποτε, όταν στα σπίτια των πόλεων δεν υπήρχαν βρύσες, ο νερούλας ήταν αυτός που αναλάμβανε την τροφοδοτήσή τους με νερό: αυτός το μετέφερε και το εμπορευόταν. Οι νερούλαδες φόρτωναν ξύλινες βαρέλες στα κάρα τους που τα έσερναν αγελάδες και κουβαλούσαν το νερό από τις κοντινές πηγές.

Το επάγγελμα του νερούλα ανθούσε περισσότερο σε περιόδους ανομβρίας και ξηρασίας, τότε οι κρήνες που υπήρχαν στις πόλεις και τις συνοικίες δεν επαρκούσαν για να καλύψουν τις ανάγκες των πολιτών.

Το επάγγελμα του νερούλα διατηρήθηκε ως το 1930 περίπου, που στις περισσότερες πόλεις δημιουργήθηκε υδρευτικό σύστημα.

Σαμαρτζής

(κείμενο: Σπύρος Αργυρόπουλος)

Σαμαράδες ονομάζονταν οι τεχνίτες που κατασκεύαζαν σαμάρια, τα εξαρτήματα δηλαδή που τοποθετούνταν στη ράχη των υποζυγίων (γαϊδούρια, άλογα, μουλάρια) και χρησιμοποιούνταν ως κάθισμα του αναβάτη ή για την στερέωση των φορτίων. Το επάγγελμα του σαμαροποιού είναι παλιό και είναι μία τέχνη την οποία μάθαινε συνήθως ο πατέρας στον γιο.

Ο σαμαροποιός έπαιρνε μέτρα στο ζώο με έναν ξύλινο πήχη, μετρώντας από τις ωμοπλάτες μέχρι τα νεφρά, ώστε να φτιάξει ένα σαμάρι που να του ταιριάζει. Έφτιαχνε επίσης τα λουριά του χαλιναριού και τους αναβατήρες. Τα κύρια εργαλεία του ήταν πριόνι, τσεκούρι, σφυρί, τρυπάνι, ψαλίδι και σακοράφα, ενώ τα υλικά που χρησιμοποιούσε ήταν ξύλο, δέρμα, κετσές, άχυρο και καρφιά. Ο σαμαροποιός έκοβε τα ξύλα και τα έσχιζε σε φύλλα. Συχνά στα σαμάρια προσθέτανε στολίδια, κεντίδια και τα αρχικά του ιδιοκτήτη για να φαίνονται ωραία. Το κόστος τους ήταν ανάλογο με το μέγεθός τους.

Στο Άργος και σε όλο τον νομό υπήρχαν πολλοί σαμαράδες, αφού όλες οι οικογένειες είχαν τουλάχιστον ένα ή δύο άλογα ή γαϊδούρια, που τα χρησιμοποιούσαν για την μετακίνηση, την μεταφορά ή τις αγροτικές εργασίες. Με την εμφάνιση των αυτοκινήτων, τα ζώα περιορίστηκαν αρκετά και έτσι η αναγκαιότητα ύπαρξης των σαμαράδων έπαψε να υπάρχει. Σήμερα υπάρχουν ελάχιστοι σαμαράδες, που ασχολούνται κυρίως με την κατασκευή διακοσμητικών σαμαριών.

Γαλατάς

(κείμενο: Μαριλένα Ξιζή, Σωτηρία Μπογά, Κώστας Καπετάνος)

Ο γαλατάς ήταν επάγγελμα πλανόδιου μικροπωλητή που εργαζόταν στα μεγάλα αστικά κέντρα. Αναλάμβανε τη μεταφορά του γάλατος καθώς και άλλων γαλακτοκομικών προϊόντων στα σπίτια. Όλα αυτά τα μετέφερε με ένα υποζύγιο το οποίο αργότερα εξελίχθηκε σε ποδήλατο ή ακόμα και μηχανοκίνητο δίτροχο.

Ο γαλατάς ήταν ο πρώτος πλανόδιος μικροπωλητής της ημέρας. Φόρτωνε τα *γκιούμια* του με φρέσκο γάλα πάνω στο γαϊδουράκι του και ξεκινούσε πολύ πρωί για την πόλη. Οι νοικοκυρές στο άκουσμα της φωνής του έβγαιναν με το κατσαρολάκι τους, ενώ ορισμένες που δεν έβρισκαν χρόνο άφηναν την άδεια κανάτα έξω από το κατώφλι τους για να το γεμίσει περνώντας ο γαλατάς με φρέσκο γάλα. Το γάλα που έπαιρναν από τον γαλατά έπρεπε να βραστεί καλά πριν καταναλωθεί αλλιώς υπήρχε κίνδυνος να προκαλέσει πυρετό, καθώς δεν ήταν παστεριωμένο. Ο γαλατάς είχε την σταθερή του πελατεία, αλλά όταν δεν κατάφερνε να ξεπουλήσει το γάλα φώναζε στους δρόμους: «*Ο γαλατάς! Φρέσκο, ολόπαχο γάλα!*» με σκοπό να προσελκύσει κι άλλους πελάτες, μιας και δεν μπορούσε να γυρίσει πίσω με περισσευούμενο γάλα. Στην δεκαετία του 60 ο τρόπος της πλανόδιας διάθεσης του γάλατος απαγορεύτηκε προκειμένου να διασφαλιστεί η υγειονομική ασφάλεια. Έτσι το επάγγελμα του γαλατά πέρασε στην ιστορία.

Σαρωθροποιός

(κείμενο: Έλενα Ουλή, Αλεξάνδρα Χατζηγενοφών, Βασιλική Ταραντίλη, Φρόσω Υψηλάντη, Χρύσα Ταμπούρη)

Το επάγγελμα του σαρωθροποιού γνώρισε μεγάλες δόξες πριν την βιομηχανική επανάσταση. Οι ψάθινες, χειροκίνητες σκούπες είναι σκληρές και ανθεκτικές, κατάλληλες για να σκουπίζουμε τις αυλές μας, τους δρόμους και τα πεζοδρόμια.

Στο Άργος υπήρχαν πολλά σαρωθροποιεία, τα οποία είχαν αρκετούς τεχνίτες. Οι βιοτεχνικές αυτές μονάδες είχαν κατακλίσει τις αγορές ολόκληρης της χώρας. Αυτό το χρωστούσαν και στο γεγονός ότι στον βάλτο νότια του Άργους φύτευαν το *σαρωθρόχορτο*, το φυτό από το οποίο φτιάχνονταν οι σκούπες, ένα αυτοφυές αλλά και καλλιεργήσιμο υδροχαρές φυτό που ευδοκίμει σε βαλτώδεις περιοχές.

Καθώς η τεχνολογία εξελίχθηκε και εφευρέθηκαν οι ηλεκτρικές σκούπες, οι χειροκίνητες σταμάτησαν σιγά σιγά να χρησιμοποιούνται.

Η ομάδα μας, πήρε συνέντευξη από τον μοναδικό, σήμερα, σαρωθροποιό του Άργους, τον κύριο Μπούφα:

Ποια είναι η ιστορία του εργαστηρίου σκούπας; Πώς μάθατε εσείς αυτή τη δουλειά;

Το μαγαζί αυτό το είχε ο πατέρας μου και πριν απ' αυτόν ο παππούς μου. Ο πατέρας μου με δίδαξε την τέχνη του σαρωθροποιού και ξεκίνησα να εργαζομαι μαζί του σε ηλικία 12 χρονών, εγώ και ο αδερφός μου.

Πώς ήταν η κατάσταση με τους σαρωθροποιούς τότε;

Μέχρι το 1960, είχαμε στο Άργος περίπου 120 βιοτεχνίες σκούπας. Το είδος πήγαινε πολύ καλά, πρέπει να καταλάβετε πως τότε δεν υπήρχαν οι τυποποιημένες σκούπες, παρά μόνο οι χειροποίητες. Οι περισσότερες βιοτεχνίες ήταν εδώ στην περιοχή μας λόγω του σαρωθρόχορτου που φύτευαν στους βάλτους της Νέας Κίου. Το χόρτο αυτό ήταν αυτοφυές αλλά και το καλλιεργούσαν, ή μερικές φορές το εισαγάγαμε από την Βουλγαρία. Πουλούσαμε σκούπες σε ολόκληρη τη χώρα, υπήρχε μεγάλη ζήτηση. Ο πατέρας μου είχε ένα φορτηγό με το οποίο πηγαίναμε σε όλη την Ελλάδα και προμηθεύαμε με σκούπες τα μαγαζιά. Οι πωλήσεις αυξάνονταν κυρίως το καλοκαίρι, που ο κόσμος άρχιζε να κάθεται στις αυλές.

Πόσες σκούπες φτιάχνατε την ημέρα;

Περίπου τριάντα με σαράντα...

Και πόσο κόστιζε η μια; -Κόστιζε 3 δραχμές.

Πότε σταμάτησε η ζήτηση των χειροποίητων σκουπών;

Περίπου στο 1960 όταν αντικαταστάθηκαν από τις τυποποιημένες σκούπες που κατασκευάζονταν στη Βουλγαρία.

